

Національна академія педагогічних наук України

Інститут вищої освіти

СХВАЛЕНО
Вченою радою Інституту вищої освіти
НАПН України
протокол від 30 травня 2016 р.
№ 6/4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директором Інституту вищої освіти
НАПН України
С.А. Калашнікова
31 травня 2016 р.

Освітньо-наукова програма

«Політика і лідерство у вищій освіті»

Рівень вищої освіти Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

Ступінь вищої освіти доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність 011 Науки про освіту
(код та найменування спеціальності)

Програма вводиться
в дію з 01 вересня 2016 р.

Київ 2016

Передмова

Освітньо-наукова програма «Політика і лідерство у вищій освіті» визначає: вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їхнього вивчення; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; стиль та методику викладання навчальних дисциплін; форми підсумкового контролю; перелік загальних і фахових компетентностей, якими повинен володіти здобувач ступеня доктора філософії наук про освіту; результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач ступеня доктора філософії наук про освіту.

1. Проектна група з розроблення ОНП:

Прізвище, ім'я, по батькові члена проектної групи	Науковий ступінь та/або вчене звання	Посада, місце основної роботи
Таланова Ж.В.	Доктор педагогічних наук, доцент	Головний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПН України (гарант програми)
Калашнікова С.А.	Член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор	Директор Інституту вищої освіти НАПН України
Луговий В.І.	Дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор	Головний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПН України
Слюсаренко О.М.	Доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник	Заступник директора з наукової роботи Інституту вищої освіти НАПН України
Линьова І.О.	Кандидат педагогічних наук, доцент	Завідувач відділом науково-організаційної та кадрової роботи

2. Зовнішні рецензенти:

Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь та/або вчене звання	Посада
Міляєва В.Р.	доктор психологічних наук, професор	Провідний науковий співробітник навчально-наукового центру розвитку персоналу і лідерства Київського університету імені Бориса Грінченка

3. Профіль освітньо-наукової програми «Політика і лідерство у вищій освіті»

Профіль освітньо-наукової програми «Політика і лідерство у вищій освіті» з підготовки докторів філософії у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Науки про освіту		
Тип диплома та обсяг програми	Одиничний ступінь, 34 кредита ЄКТС (освітній компонент)	
Термін навчання	4 роки	
Заклад вищої освіти / наукова установа	Інститут вищої освіти НАПН України	
Ліцензування	Наказ Міністерства освіти і науки України від 8.07.2016 р. № 816	
Акредитаційна інституція	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти	
Період акредитації	-	
Кваліфікаційний рівень за програмою	8 рівень Національної рамки кваліфікацій України	
Мета програми		
Підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних <i>ідентифікувати</i> та <i>розв'язувати</i> комплексні наукові й практичні проблеми політики та врядування на засадах лідерства у вищій освіті, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань і професійної практики, <i>організовувати</i> та <i>здійснювати</i> дослідницько-інноваційну, управлінську та адміністративну діяльність на засадах лідерства у контексті реформування вищої освіти в умовах євроінтеграції.		
Характеристика програми		
1	Предметна область	Об'єкти вивчення та діяльності: політика та лідерство у вищій освіті на національному, місцевому та інституційному рівнях, врядування й адміністративна діяльність у закладах вищої освіти, наукових установах. Теоретичний зміст предметної області: наукові концепції (теорії), підходи, закономірності, принципи політики, лідерства, врядування, управління та адміністрування у вищій освіті. Методи, методика та технології проведення наукових і прикладних досліджень та обстежень, вироблення політики, забезпечення прийняття та запровадження управлінських рішень на засадах лідерства, моніторингу, обробки та інтерпретації інформації.
2	Фокус програми: загальна / спеціальна	Спеціальна міждисциплінарна програма з фокусом на управлінській підготовці з політики та лідерства у вищій освіті в умовах євроінтеграції.
3	Орієнтація програми	Практико орієнтована програма на основі навчання через дослідження.
4	Особливості програми	Освітня підготовка здійснюється: – з орієнтацією на функціонал відповідної професійної діяльності у сфері вищої освіти; – через дослідження; – з викладанням окремих модулів англійською мовою;

		<p>– через стажування та практику викладання.</p> <p><i>Наукова</i> складова освітньої програми передбачає проведення власного наукового дослідження, оформлення його результатів у вигляді дисертації та захисту.</p> <p>Освітня програма модернізована в межах <i>проекту Програми ЄС Еразмус+ «Структуризація співпраці щодо аспірантських досліджень, навчання з розвитку універсальних навичок та академічного письма в регіонах України» (Structuring cooperation in doctoral research, transferrable skills training, and academic writing instruction in Ukraine's regions) (2017-2020 pp.)</i> за участю закладів вищої освіти Литви, Франції, Ірландії, Фінляндії.</p>
Працевлаштування та продовження освіти		
1	<i>Працевлаштування</i>	Випускники можуть працювати як керівники закладів вищої освіти, наукових установ, організацій у сфері вищої освіти; менеджери (управителі) в закладах вищої освіти, наукових установах, організаціях у сфері вищої освіти; керівники основних та функціональних підрозділів у закладах вищої освіти, наукових установах, організаціях у сфері вищої освіти; вищі посадові особи академії наук і громадських організацій в соціально-культурній сфері; радники у сфері вищої освіти.
2	<i>Продовження освіти</i>	Підготовка в докторантурі (10 річень НРК)
Стиль та методика навчання		
1	<i>Підходи до викладання та навчання</i>	Освітній процес побудований на таких підходах: <ul style="list-style-type: none"> – студентоцентрований та особистісно орієнтований, – компетентнісний, – системний, міждисциплінарний та інтерактивний
2	<i>Форми і методи організацій освітнього процесу</i>	Форми: навчальні заняття (лекції, практичні, семінарські, тренінги, майстер-класи, індивідуальні консультації), <i>практична підготовка</i> (колоквіум; підготовка та презентація проектів статей, дослідження; стажування; викладацька практика), <i>дистанційне (електронне) навчання та тестування</i> в середовищі Moodle, <i>самотійна робота</i> . Методи: проблемний, проблемно-пошуковий, інтерактивний, аналіз ситуаційних завдань (кейс-стаді).
3	<i>Система оцінювання</i>	Оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного та підсумкового контролю (тести, екзамени, заліки, захист індивідуальних проектів тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої систем забезпечення якості вищої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)		Програмні результати навчання (ПРН)
<i>Загальнонаукові (філософські)</i>		

ЗК1 Володіння системним науковим світоглядом	<p>ПРН1 Установлювати зв'язки між різними науковими теоріями і підходами.</p> <p>ПРН2 Усвідомлювати та аргументувати вплив науки на розвиток суспільства.</p> <p>ПРН3 Аналізувати, оцінювати та розвивати нові наукові ідеї.</p>
ЗК2 Здатність діяти на основі етичних міркувань	<p>ПРН4 Дотримуватися етичних норм у професійній діяльності.</p> <p>ПРН5 Демонструвати культуру якості та академічної доброчесності.</p> <p>ПРН6 Діяти на основі соціальної відповідальності та громадянської свідомості.</p>
ЗК3 Цінування різноманітності та багатокультурності та здатність діяти на їх основі	<p>ПРН7 Розуміти зміст різноманітності та багатокультурності та їх значення у сучасному суспільному розвитку.</p> <p>ПРН8 Діяти у професійній сфері на засадах толерантності та поваги до різноманітності та багатокультурності.</p>
<i>Універсальні дослідницькі</i>	
ЗК4 Здатність здійснювати наукові дослідження	<p>ПРН9 Визначати наукову проблему, методологію та наукові методи для відповідного дослідження.</p> <p>ПРН10 Розробляти проект наукового дослідження.</p> <p>ПРН11 Планувати дослідження та відповідно реалізовувати його</p>
ЗК5 Володіння сучасними методами викладання та навчання	<p>ПРН12 Знати, розуміти та застосовувати сучасні методи, методики, технології оцінювання, викладання і навчання.</p> <p>ПРН13 Знати сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та вміти їх застосовувати у освітньому процесі.</p> <p>ПРН14 Розробляти та запроваджувати інноваційні методи, методики, технології викладання та навчання.</p>
ЗК6 Здатність ініціювати інноваційні комплексні проекти та реалізувати їх на засадах лідерства та автономії	<p>ПРН15 Знати і розуміти методи та інструменти проектного менеджменту, уміти їх застосовувати у вищій освіті та дослідженнях.</p> <p>ПРН16 Уміти ініціювати інноваційні комплексні дослідницькі та освітні проекти, складати проектні пропозиції щодо залучення фінансування, реалізовувати проекти на засадах лідерства та автономії.</p> <p>ПРН17 Оцінювати інноваційність результатів реалізації проектів та вміти запроваджувати інновації.</p> <p>ПРН18 Знати механізми реєстрації прав інтелектуальної власності та вміти їх реалізовувати.</p>
ЗК7 Здатність до використання сучасних ІКТ у проектній діяльності	<p>ПРН19 Уміти критично обирати сучасні засоби ІКТ відповідно до проектних завдань, використовувати їх для пошуку, оброблення та оцінювання інформації, здійснення комунікації.</p> <p>ПРН20 Знати та застосовувати можливості сучасних ІКТ для реалізації проектної діяльності у вищій освіті та науці.</p>

<i>Мовні та комунікативні</i>	
ЗК8 Здатність вільно спілкуватися українською мовою у діалоговому режимі з науковою спільнотою та широкою громадськістю	<p>ПРН21 Знати та застосовувати норми культури мовлення при спілкуванні українською мовою у діалоговому режимі.</p> <p>ПРН22 Презентувати результати дослідження (усно та письмово) як для фахівців, так і для широкої громадськості.</p> <p>ПРН23 Аргументувати наукові положення зрозуміло та доступно як для фахівців, так і для широкої громадськості.</p>
ЗК9 Здатність вільно спілкуватися усно та письмово англійською мовою з проблем вищої освіти (на рівні B2)	<p>ПРН24 Розуміти англійськомовні наукові тексти з вищої освіти.</p> <p>ПРН25 Представляти та обговорювати результати дослідження англійською мовою в усній та письмовій формах.</p> <p>ПРН26 Знати та застосовувати норми академічного письма при підготовці наукових публікацій англійською мовою.</p>
Фахові компетентності (ФК)	Програмні результати навчання (ПРН)
ФК10 Здатність застосовувати концептуальні та методологічні знання з освітніх, педагогічних наук	<p>ПРН27 Знати та розуміти основні концепції (теорії), підходи, закономірності, принципи політики, лідерства, врядування, управління та адміністрування у вищій освіті, моделі розвитку вищої освіти.</p> <p>ПРН28 Знати та використовувати сучасну термінологію у сфері вищої освіти.</p> <p>ПРН29 Знати, розуміти і застосовувати міжнародні, європейські та національні стратегічні та нормативні документи щодо розвитку вищої освіти.</p> <p>ПРН30 Ідентифікувати комплексні наукові й практичні проблеми політики та врядування у вищій освіті.</p> <p>ПРН31 Проводити наукові та прикладні дослідження й обстеження у сфері вищої освіти.</p>
ФК11 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері вищої освіти	<p>ПРН32 Здійснювати аналіз політики у сфері вищої освіти.</p> <p>ПРН33 Проводити моніторинг у сфері вищої освіти, аналізувати, узагальнювати та інтерпретувати інформацію.</p> <p>ПРН34 Визначати та аналізувати альтернативні шляхи рішення комплексних проблем у сфері вищої освіти.</p> <p>ПРН35 Виявляти міждисциплінарні зв'язки у визначеній проблемі та використовувати відповідні підходи, методи і технології для її вирішення.</p> <p>ПРН36 Застосовувати підходи та принципи лідерства до розв'язання комплексних проблем у сфері вищої освіти</p>

<p>ФК12 Здатність здійснювати дослідницько-інноваційну, управлінську та адміністративну діяльність у сфері вищої освіти на засадах лідерства</p>	<p>ПРН37 Знати та розуміти законодавчу базу та організаційну структуру системи вищої освіти на національному та інституційному рівнях.</p> <p>ПРН38 Діагностувати та аналізувати проблеми дослідницько-інноваційної, управлінської та адміністративної діяльності у сфері вищої освіти.</p> <p>ПРН39 Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи, технології та інструменти врядування на засадах лідерства у сфері вищої освіти.</p> <p>ПРН40 Розробляти стратегічні документи з розвитку вищої освіти на національному та інституційному рівнях.</p> <p>ПРН41 Забезпечувати розроблення, прийняття та запровадження управлінських рішень у сфері вищої освіти на засадах лідерства.</p>
--	---

4. Перелік компонент ОНП та їх логічна послідовність

Код о/к	Компоненти освітньої складової	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Програмні навчальні дисципліни*			
ПНД1	Філософія освіти і методологія освітніх досліджень	4	Залік (I семестр) Екзамен (II семестр)
ПНД2	Іноземна мова та академічне письмо	4	Залік (I семестр) Екзамен (II семестр)
ПНД3	Організаційна та проектна дослідницько-інноваційна діяльність у вищій освіті	4	Залік (III семестр)
ПНД4	Викладання і навчання в сучасній вищій освіті	1	Екзамен (III семестр)
ПНД5	Політика у вищій освіті	6	Залік (II семестр) Екзамен (III семестр)
ПНД6	Лідерство у вищій освіті	6	Залік (II семестр) Екзамен (III семестр)
ПНД7	Практика викладання у закладах вищої освіти	1	Залік (IV семестр)
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		26	
Вибіркові навчальні дисципліни**			
ВНД8	Інтернаціоналізація вищої освіти	2	Залік (IV семестр)
ВНД9	Інтеграція вищої освіти і науки	2	Залік (IV семестр)
ВНД10	Економіка вищої освіти	2	Залік (IV семестр)
ВНД11	Забезпечення якості вищої освіти	2	Залік (IV семестр)
ВНД12	Інституційний розвиток закладів вищої освіти	2	Залік (IV семестр)
Загальний обсяг вибірових компонент:		8	
Загальний обсяг освітньо-наукової програми:		34	

*ПНД – програмні навчальні дисципліни.

**ВНД – вибіркові навчальні дисципліни.

5. Структурно-логічна схема ОНП

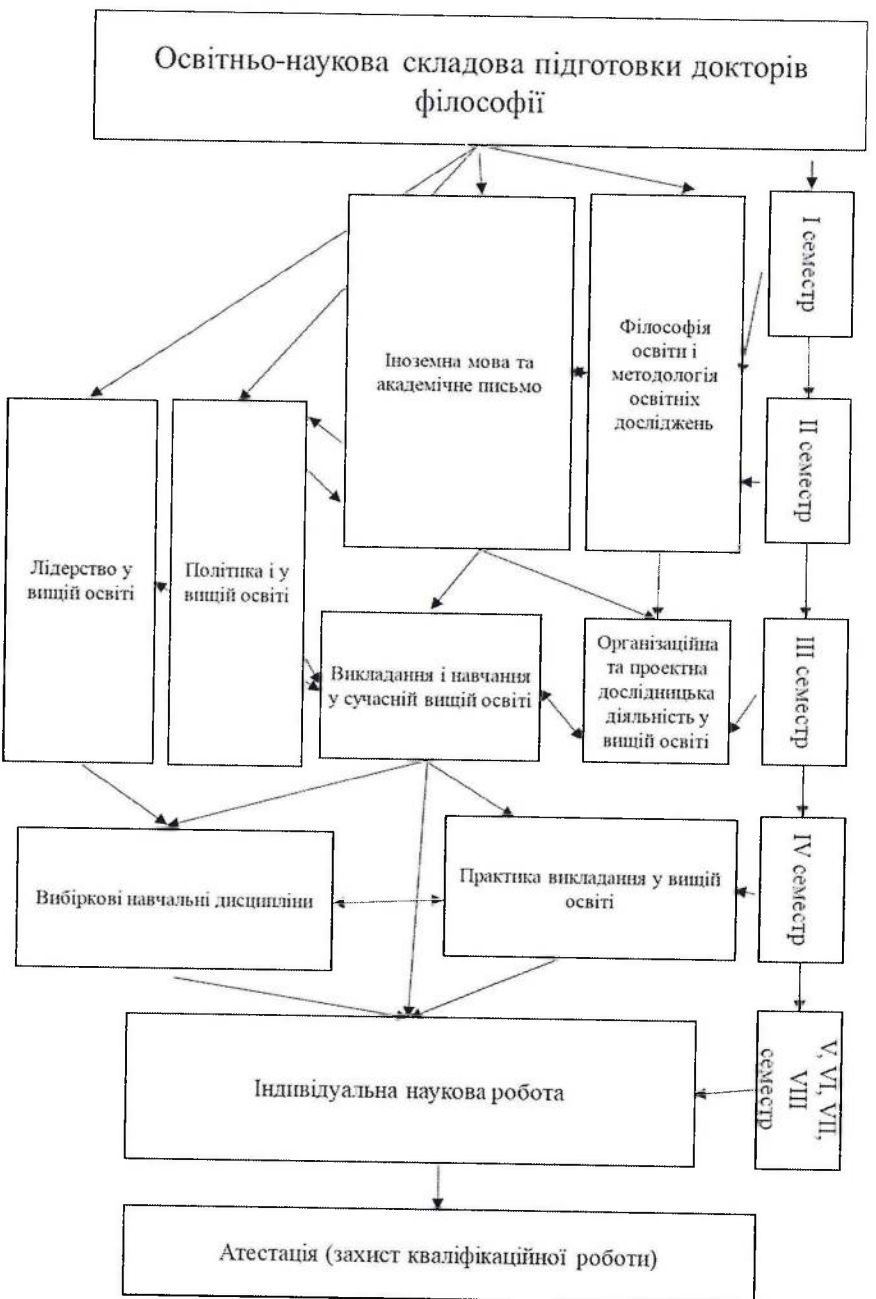

Рис. 1 Структурно-логічна схема організації освітнього процесу за ОНП

6. Матриця відповідності програмних компетентностей відповідним компонентам ОНП

Шифр	ПНД1	ПНД2	ПНД3	ПНД4	ПНД5	ПНД6	ПНД7	ВНД8	ВНД9	ВНД10	ВНД11	ВНД12
ЗК1	+		+									
ЗК2	+	+				+					+	
ЗК3		+				+		+				
ЗК4	+		+						+			
ЗК5				+			+		+			
ЗК6			+			+		+				
ЗК7			+							+		
ЗК8			+				+					
ЗК9		+										
ФК10	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК11	+				+	+					+	+
ФК12	+		+		+	+		+	+	+	+	+

*ЗК – загальні компетентності.

**ФК – фахові компетентності.

***ПНД – програмні навчальні дисципліни.

****ВНД – вибіркові навчальні дисципліни

7. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами ОНП

Шифр	ПНД1	ПНД2	ПНД3	ПНД4	ПНД5	ПНД6	ПНД7	ВНД8	ВНД9	ВНД10	ВНД11	ВНД12
ПРН1	+		+									
ПРН2	+		+									
ПРН3	+		+									
ПРН4	+	+										
ПРН5	+										+	
ПРН6	+					+						
ПРН7		+						+				
ПРН8		+				+		+				
ПРН9	+		+						+			
ПРН10			+									
ПРН11			+									
ПРН12				+			+		+			
ПРН13				+			+					
ПРН14				+			+		+			
ПРН15			+					+				
ПРН16			+			+		+				
ПРН17			+					+				
ПРН18			+									
ПРН19			+									
ПРН20			+							+		
ПРН21			+							+		
ПРН22			+				+					
ПРН23			+				+					
ПРН24		+										
ПРН25		+										
ПРН26		+										
ПРН27	+			+	+	+	+		+		+	+
ПРН28	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
ПРН29				+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН30					+	+						+
ПРН31	+		+		+	+			+			
ПРН32					+						+	+
ПРН33	+				+						+	+
ПРН34					+						+	+
ПРН35	+				+	+						+
ПРН36						+						
ПРН37					+				+	+	+	+
ПРН38	+		+		+	+			+	+	+	+
ПРН39					+	+						+
ПРН40					+	+		+				+
ПРН41					+	+						+

*ПНД – програмні навчальні дисципліни.

**ВНД – вибіркові навчальні дисципліни.

*** ПРН – програмні результати навчання.

8. Наукова складова ОНП

Наукова складова ОНП передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Наукова складова передбачає такі види діяльності:

- проведення наукового дослідження та оформлення дисертації;
- оприлюднення результатів наукового дослідження (опублікування статей, участь у конференціях);
- атестація (захист дисертації).

Наукове дослідження здобувача освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Науки про освіту виконується в рамках теми дисертаційної роботи та є основною складовою ОНП. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії в галузі освіти / педагогіки навчається самостійно здійснювати науковий пошук, збирати та критично аналізувати джерельну базу дослідження, формулювати наукову проблему та гіпотези дослідження, розробляти методологію наукового пошуку, добирати адекватні методи теоретичного та емпіричного дослідження, проводити дослідницьку діяльність на всіх його етапах, використовувати статистичні та математичні методи обробляти дані та використовувати їх для перевірки основних гіпотез дисертації. Науково-дослідницька робота виконується під керівництвом наукового керівника, який має право корегувати хід дослідження. Керівник несе відповідальність за виконання індивідуального плану наукової роботи здобувачем ступеня доктора філософії та якість, наукову цінність, практичне значення дисертаційного дослідження для теорії і практики освітньої / педагогічної галузі.

9. Визначення форм державної атестації здобувачів вищої освіти за ОНП

Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в галузі освіти або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату та відповідати іншим вимогам, встановленим законодавством.

10. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Система внутрішнього забезпечення закладом вищої освіти якості вищої освіти складається з процедур і заходів, передбачених Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та передбачає:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ЗВО, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Нормативні джерела

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Постанова КМУ від 23.03.2016 р., № 261). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
3. Перелік галузей і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (Постанова КМУ від 29.04.2015 р., № 266). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
4. Ліцензійні умови у сфері вищої освіти (Постанова КМУ від 30.12.2015 р., №1187). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
5. Лист МОН України від 28.04.2017 р. № 1/9-239 «Про примірний зразок освітньо-професійної програми». <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/List-MON-1-9-239-vid-28-04-2017-zrazok-OP-bakalavr.pdf>
6. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
7. Національна рамка кваліфікацій. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600, схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України.

Інші джерела

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) <http://www.unideusto.org/tuningeu>.
2. Національний глосарій: вища освіта, 2014. <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>
3. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>.
4. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система. Довідник користувача / пер. з англ., за ред. Ю. М. Рашкевича та Ж. В. Таланової. 2-ге вид. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 106 с.
5. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.

Гарант освітньо-наукової програми

Ж.В. Таланова